

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliclu.**

Sumarul:

Dobânzi. — Contribuțiuni la restaurarea situațiunei noastre agricole. — Vorbe — fapte. — Despre venit în general. — Problema argintului.

Dobânzi.

Asistăm la un fenomen puțin cunoscut înainte de războiu: *protestări foarte vehemente contra dobânzilor*. Liga contra cametei „întrunirile proprietarilor ipotecați, proiectul Creditului agricol, articole de ziare foarte tari, — toate formează un un tor de protestare contra dobânzilor prea mari, care se percep de creditori, fie ei particulari, bănci sau statul.

Acest cor al debitorilor, acoperă complet slabele protestări ale creditorilor, care invoacă în susținerea dobânzilor, motivele clasice: *lucrum cessans, damnum emergens, periculosum sartis, titulum legis*.

Se pot desființa sau reduce dobânzile? Argumentele, atât ale debitorilor cât și ale creditorilor sunt foarte plauzibile, așa că răspuns la aceasta întrebare nu se poate da pe bază de argumente.

Să căutăm însă răspunsul în *Istorie*, în care vom găsi soluții la multe chestii, care au mai fost actuale și altă dată.

Cercetând istoria dobânzilor, vedem că ele au fost întotdeauna obiectul unor variațiuni ritmice: câțva timp dobânda își păstra caracterul de răsplată modică a unui împrumut, — apoi pofta de câștig o făcea să devină din ce în ce mai mare, încurajată de diversele crize cari au bântuit omenirea, — când nu mai erau

de suportat, intervenea revolta ori legea care anihila parțial sau chiar total dobânda ... și lucrul se lua dela început, după trecere de un scurt interval, cu oare-care variații.

Așa vedem că: Evreilor le era interzis să ia dobândă dela Evrei (Deuteranan 23, 19, 20), dar Moise le permite să ia dobândă dela streini.

Fenicienii comercianți celebrii, luau dobânzi tot așa de celebre, — la Greci era libertate absolută în luarea dobânzilor.

Romanii, popor cu civilizație mai vastă, cu frământări sociale mai profunde, au avut și variații în economia dobânzilor, mai seusibile.

Ei recunoșteau legitim a se lua un interes la bani, și în legea celor 12 table dobânda era fixată la 12% pe an.

În anul 377 dobânda ajungând prea mare, se suspendară urmărirea; la 408 se reduce dobânzile la 1/2, iar Legea Genucia (411) aboli complet dobânda. Dobânda era 12% pe an, dar uzurarii luau taxe enorme la împrumuturi.

Legea romană mai mărginea la dublul capitalului, adică dacă dobânda datorită ajungea cât capitalul, calcularea dobânzii se oprea, fie că se plătise sau nu.

Mai târziu, cu apariția creștinismului, dobânda nu o duce bine de loc. Biserica a interzis dobânzile, Papa Leon ordonă să se reprime cu severitate „păcatul” luării de dobândă (secolul V d. Hristos); acelaș lucru se hotărăște și în numeroasele Concilii ale Bisericii creștine.

Pe la 1200 până pe la 1675, legile civile opreau dobânzile, dar Evreii și

Lombarzii prin bani plătiți principilor, dobândesc dreptul de a împrumuta cu dobândă.

Dar în tot timpul, rigiditatea legilor a cedat forței lucrurilor și împrumutul cu dobândă s'a tolerat, — spune fistoratul Turgot la 1769, celebrul ministru de finanțe francez.

În fine Adunarea constituantă franceză prin legea din 3 Octombrie 1789 consacră legitimitatea împrumutului cu dobândă, lucru ce trecu în Codul Napoleon și de acolo la toate codurile cari l-au avut de bază. Ea era fixată la 5% pentru civili și 6% pentru comercianți.

Paralel cu dobânda se dezvoltă și uzura, care consistă în acte și combinațiuni de dol și de fraudă, acte cari au de scop îmbogățirea creditorului uzurar; dacă dobânda și-a găsit justificare, uzura n'a găsit decât aprobiul tuturor.

Chestiunea de a se ști când este dobândă și când uzură, a rămas la aprecierea tribunalelor, și când uzura a fost astfel organizată că tribunalele s'au găsit în imposibilitate de a interveni, nefiind sesizate sau formele legale fiind perfect îndeplinite, atunci a rămas suverană revolta, nu numai cea sufletească, ci și cea violentă.

Dar la orice lucru, care-l lezează, omul a reacționat; tot așa constatăm că a reacționat și contra uzurii.

Aceasta e în aer; e destul să se găsească o formulă sau un fapt concret pentru ca reacțiunea să ia o formă concretă. Acum a sclipit ca un fulger ideea de „reducerea dobânzilor” și ea a fost cerută de toți debitorii, în cap chiar cu guvernul.

Prin *concordatul preventiv* se prevede reducerea dobânzilor pentru comercianți, în condițiunile legii, — proiectul pentru înființarea *creditului agricol*, au în vedere reducerea dobânzilor pentru țărani, sau preluarea lor de Stat, direct sau indirect; *Statul* însuși la aranjarea datoriilor a obținut o reducere de dobândă dela creditorii externi.

Și atunci, când în favoarea comercianților a intervenit Statul, reducând dobânda prin lege, — când în favoarea țărănilor se proiectează să intervină tot Statul, — cealaltă parte a populației, rămasă pe din afară și care nu s'a bu-

curat nici de avantajul blocării Geilor, nici de aranjamentul plăților externe, nici de concordatul preventiv — ea negustorii, — nici de improprietărire, nici de bănci populare — ea țărani, — să n'aibă și ea dreptul să se revolte și să ceară reducerea dobânzilor cămătărești ce li se ia, indiferent de cine: de creditorul ipotecar, de bancă etc.?

Credem că *da*, și guvernul ar trebui să intervină cel puțin acolo unde ar putea: Banca Națională, să reducă dobânda dela 9—10%, pentru că n'a băgat nici un ban în biletele care-i produc acea dobândă; ea ar fi urmată și de noianul de Bănci și băncuțe, cari azi au ca povară pe BNR, — să interzică perceperea comisioanelor, care nu prea au bază, sau să le mărginească la afacerile de samsari, cum era altă dată, — să suprimă dobânzile la impozite, pentru că e monstruos că acela care nu poate plăti, să-i preținzi mai mult, — etc. etc.

Desigur că măsuri se vor lua, fie isvorâte din înțelegerea lucrurilor de vre-un ministru sau chiar de parlament, fie sub presiunea evenimentelor, — dar numai de n'ar fi măsuri de ultimă oră, incomplete, pripite și care să facă mai mult rău decât bine.

Dr. Al. Sorescu

conferențiar la Academia Com. Cluj.
Avocat.

Contribuțiuni la restaurarea situațiunei noastre agricole.

Sub titlul de mai sus și „Combaterea crizei agricole prin îmbunătățirea însămânțărilor” dl Dr. C. I. Băicoianu, director la Banca Națională a României, a publicat în revista „Economia Națională” un studiu remarcabil, ce a apărut acum și în broșură separată*).

Broșura este binevenită, căci astfel documentatul studiu al autorului devine accesibil în cercuri mai largi.

Dl Băicoianu insistă în studiul său asupra problemei însămânțărilor, ca un factor important pentru îmbunătățirea calității grânelor noastre și a producțiunii agricole în general.

Calitatea grâului nostru a fost în a. c. — spune autorul — din cele mai bune. Totuși con-

*) București, Tipografia „Națională” Jean Ionescu & Co. Strada Bursei 1.

tinuă a cuprinde, ca și în trecut, însemnate cantități de corpuri străine, cari la produsele micilor producători ajung uneori până la 50%. Din motivul acesta, grâul nostru, foarte căutat odinioară pe piețele străine, a devenit impropriu pentru export.

Trebuie năzuit ca aceasta stare de lucruri să înceteze și prin ajutorul fabricatelor tehnicii moderne, a așa ziselor „Selectoare“ să se obțină grâu selecționat, care să fie iarăși căutat și bucurat cumpărat în străinătate.

Selectoarele ar trebui să le procure, pe seama agricultorilor Statul, „datoria căruia este în situațiunea de azi să ducă o politică agrară de sacrificii“.

Înzestrate numai 40 din cele 74 de județe ale țării cu astfel de mașini și anume câte 3 de fiecare județ, ar fi nevoie de 120 de selectoare, cumpărarea cărora ar reclama a Lei 200,000, total Lei 24 mil. Dacă statul ar aduce numai un sacrificiu de 50%, sarcina ce ar lua asupra-și ar fi numai de Lei 12 mil. sumă relativ neînsemnată față de rezultatele, ce s'ar obține pentru restaurarea bunei reputații a cerealelor românești.

Dr. Băicoianu stăruie, ca agronomii noștri titrași, de cari har Domnului avem destul, să activeze afară pe teren, în mijlocul poporului țărani și a ogorului.

Nu propagandă lipsită de exemple — zice dr. Băicoianu, — ei muncă creatoare pe teren, pilda vie de îmbunătățiri efective prin toate mijloacele tehnicii moderne, munca săvârșită cu concursul țărănilor și în mijlocul lor sub conducerea directă a agronomilor, iată ce ne trebuie, ca să vedem propășind agricultura, sporindu-se producția și îndreptându-se starea morală și materială a țărănimii.

A întârzia săvârșirea acestei opere înseamnă să fim țara pe loc, să împiedecăm ridicarea stărei materiale a țărănimii și implicit să lovim în capacitatea de exportatiune a țării, de care depinde intrarea resurselor bănești din afară ce ne sunt necesare pentru a face față balanței noastre de plăți în raporturile cu străinătatea.

Să nu se uite că cheia pentru restabilirea situațiunii noastre economice și financiare normale, cheia pentru consolidarea finanței noastre publice a cărei expresivitate o dă bugetul, cheia pentru însănătoșirea finanței noastre private și a condițiunilor de dezvoltare a creditului, nu o poate da nimic altceva, decât ridicarea productivității tuturor ramurilor de îndeletnicire economică ale țării și în deosebi ale agriculturii.

A face să sporească roadele calitativ și cantitativ ale agriculturii, amenințată de greutățile mai sus pomenite, înseamnă să fecundăm viața stărilor noastre sociale și implicit să con-

solidăm finanța privată și să normalizăm condițiunile de credit, astăzi atât de ruinătoare.

Ca să biruim greutățile situațiunii economice prin care trecem, ne trebuie încredere în noi înșine. Aceasta încredere nu ne-o poate da decât consolidarea noastră în ordinea producțiunii în general și cu deosebire a producțiunii agricole.

Să ajutăm prin toate mijloacele ce ne stau la îndemână ca agricultura să producă în condițiunile noi create de reforma agrară, mult, mai mult decât astăzi și de o calitate mai superioară și încrederea, ce ne va da nouă înșine rezultatele împlinirii acestei datorii, prin sporirea efectivă a producțiunii agricole, ne va face să asistăm încetul cu încetul la o destindere a tuturor greutăților economice și financiare de care ne izbim astăzi.

Încrederea din lăuntru se va repercuta și asupra celor din afară. Ei vor găsi în afirmarea propășirii noastre economice provocată de intensificarea calitativă și cantitativă a agriculturii noastre, nu numai îndemn, dar și interes de colaborare cu capitalurile lor la restaurarea vieții economice și financiare, a unei țări a cărei prosperitate agricolă le va fi cheazășia pentru siguranța plasamentelor lor“.

Vorbe — fapte.

Am publicat și noi în numărul trecut declarațiile Ministrului de finanțe, făcute pentru linișțirea opiniei publice din țară, conform cărora guvernul, contrar unor sunori, nu se gândește să se amestece, prin măsurile excepționale și obligatorii, în raporturile dintre creditorii și debitorii și că soluțiile propuse nu vor produce nici o perturbare în aceste raporturi:

Declarațiile acestea au fost primite cu satisfacție de creditorii și au fost proprii să mai tempereze speranțele nerealizabile ale debitorilor, că adecă datoritiile vor fi simplu rase ori cel puțin se vor impune creditorilor pășului la infinit.

Frumoase și rezonabile vorbe. Dar aproape în același timp, iată alte organe ale statului, organe administrative, intervin și dau ordine formale, menite să facă cu neputință executările de creanțe întemeiate pe hotărâri judecătorești valide și definitive.

Este un caz ne mai pomenit și neadmisibil într'un stat de drept.

Organele administrației să împiedece mersul justiției! Este deadreptul anarhie.

Și aceasta rușine pentru țara noastră, merită să alimenteze atmosfera de neîncredere a străinătății față de țara noastră, a săvârșit-o prefectul de Teceiu.

lată, după ziarele din capitală, ce ordin absurd a transmis un pretor organelor sale în subordine, din ordinul prefectului de județ dela Tecuciu:

Domnule Primar,

Conform ordinului dlui prefect No. 1399/930, avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua măsuri, ca, nici o executare silită să nu fie asistată de organele de executare fără dispoziția și aprobarea noastră.

D-nii primari, șefi de secție, notari rămân personal răspunzători în caz când vor asista la executarea forțată făcută de organele judiciare, fără prealabila noastră aprobare.

Pretor (ss) M. Brânzei.

Dată conform originalului.

Notar, (ss) Fărcășanu.

Ce distanță între vorbe și fapte!

Unde ajungem pe calea aceasta?

Și până în momentul când scriem aceste șire nu avem cunoștință, ce măsuri a luat guvernul, pentru a limpezi echivocul ce s'a creat.

Despre venit în general.

(Urmare).

După King, venitul național se poate împărți în două părți distincte:

„Dividendul național“, care constituie totalitatea bunurilor și serviciilor consumate efectiv (consumațiunea imediată) și venitul capitalizat, cota parte a venitului național, care trecând prin stadiul economiilor (consumațiune amânată) își găsește un deuseu prin reinvestițiune în procesul de producțiune.

Venitul național prin urmare, este egal cu dividendul național plus economiile.

În ceea ce privește metodele de urmat pentru stabilirea venitului național, acestea sunt:

- metoda personală și
- metoda reală.

Metoda personală constă în totalizarea veniturilor bănești a tuturor categoriilor de producători.

Venitul național sub această formă cuprinde:

1. Suma veniturilor persoanelor fizice, minus veniturile derivate (economiele);
2. Suma veniturilor nete (beneficii) a colectivităților de drept privat și a persoanelor juridice obținute din comerțul lor în măsura în care aceste beneficii nu figurează deja (cum e cazul cu dividendele societăților anonime) în veniturile individuale;
3. Veniturile domeniului public;
4. Sumele ce revin economiei naționale fără echivalent în natură (și fără sarcini pentru avuția publică sau privată), ca plățile pentru reparațiuni etc.

Metoda aceasta are la bază statisticele fiscale stabilite în vederea percepției impozitului pe venit.

Critica ce i se aduce se rezumă la următoarele:

a) Totala lipsă de discriminațiune între venituri primare și derivate.

b) Duple înregistrări, cari rezultă din impunerea atât a beneficiilor comerciale constatate la întreprinderile societăților anonime (în țările unde acest impozit e introdus) cât și a dividendelor, cari sunt distribuite din acest beneficiu și cari sunt socotite a doua oară la impozitul pe valorile mobiltare.

c) O parte din veniturile realizabile în natură se sustrag constatării organelor fiscalului.

d) Unele venituri minime se neglijează (minimum de existență), fiind scutite de impozit.

e) Fiscalul nu face distincțiune între venit net și venit brut.

Metoda reală, totalizează producțiunea fizică (în natură) de bunuri și servicii și consideră că bunurile produse în decursul unui an sunt consumate în decursul aceluiaș an.

Statisticile venitului național prin metoda reală sunt de două feluri:

a) statistica valorii totale a bunurilor produse și serviciilor de toate categoriile (producțiunea fizică), care revine unei economii naționale în interval de un an.

b) evaluarea consumațiunii imediate totale de bunuri și servicii în intervalul dat (dividendul național) plus economiile.

Asupra studiului științific al dlui Jordan vom mai reveni.

Problema argintului.

(După W. F. Spalding).

În numărul trecut am arătat producțiunea mondială formidabilă a argintului în anul 1929, dar în plusul acestei producțiuni argintul s'a mai acumulat și din alte surse, cu totul străine de extracțiunea efectivă din mine: numeroase țări, cari și-au stabilit moneda lor și au adoptat nouă unități monetare, au furnizat turnătorilor cantități considerabile prin moneda lor veche de argint.

Alte țări au bătut monedă divizionară, care conține mai puțin argint decât înainte, iarăși altele au hotărât baterea monedei de argint, fără a traduce însă în fapt această hotărâre.

Marea Britanie a redus titlul monedei sale divizionare de argint dela 0,925 la 0,500.

Alte țări au adoptat monede divizionare de argint cu un titlu variind între 0,835 și 0,900.

În 1929, s'a făcut un calcul după care argintul, provenind din turnătorile de monedă divizionară din Franța și Anglia, s'a ridicat la cea

21,622.000 uncii. Aceste cantități însemnate au augmentat și ele oferta argintului pe piața Londrei.

Indiile au deasemenea mari cantități de argint dispunibile, de când au adoptat pentru moneda lor etalonul aurului, și, din rezervele lor au fost vândute cca 38 milioane uncii.

În total, se pare, că în anul 1929 cantitățile disponibile de argint în lume au atins suma respectabilă de minimum 335 milioane uncii.

Putem afirma, fără a căuta să facem prea multe cercetări, că țările din Europa au cumpărat foarte puțin argint pentru trebuințele lor monetare proprii; iar astăzi, accentuând depresiunea, Persia a hotărât să abandoneze deabinele metalul alb, adoptând pentru moneda sa etalonul de aur. Această hotărâre a Persiei a fost însoțită de o comandă de monedă divizionară din argint (ceceace schimbă însă foarte puțin situația creată prin schimbarea etalonului în defavorul argintului), monedă, care poartă numele de „riyal“ și care conține 4,5 grame de argint curat. Poate, că nu e lipsit de interes să vedem în ce chip au fost absorbite cantitățile de argint disponibile în anul 1929.

China a rămas cea mai de seamă consumatoare și, în anul 1929, în ciuda împrejurărilor defavorabile, puterea sa de absorbire a metalului alb s'a mărit în mod considerabil. China singură a cumpărat 143,296.000 uncii de argint provenind din mine, și mai mult de 8 milioane uncii se presupune, că ar fi furnizat acestei țări guvernământul indian din propriile sale rezerve.

Hongkong deasemenea a cumpărat 20 milioane uncii argint pentru baterea dolarului britanic.

Alți consumatori importanți nu mai pot fi enumerați decât în industria și artele, iar sub această denumire noi înțelegemul argintul întrebuințat pentru fabricarea filmelor de cinematograf, ceceace face în total cca 30 milioane uncii.

Așadar, pentru anul 1929, cantitatea totală de argint disponibilă a fost de 335,135.000 uncii, iar consumația numai de 271,827,000 uncii, ceceace dă un excedent al producției în raport cu consumația de 63,308.000 uncii.

Trebuie să ne dăm seama, că deprecierea valorii argintului, în mare parte, este rezultatul logice al situației acestui metal pe piață din anul 1929.

Producțiunea efectivă a argintului în anul 1929 a fost mai puțin însemnată decât în anul 1928, dar faptul a fost mai mult decât contrabalansat prin cantitățile suplimentare de argint demonetizat, cari s'au adăugat la producțiunea efectivă anuală a minelor.

Efectul adoptării etalonului de aur din partea Indiilor s'a simțit prin reducerea cumpărărilor de

argint în 1929, cari au fost de 70 milioane și jumătate uncii, față de 110 milioane uncii cumpărate în 1928. Dealtfel e logic să prevedem, că, de vreme ce Indiile au în prezent o rafinerie de argint modernă la Bombay, surplusul monedei de argint al rezervei indiene va fi încetul pe încetul refăcut și revândut pe loc, sau exportat îndată ce ocaziunea se va prezenta, ceceace va îngusta și mai mult drumul desfacerii mondiale al argintului.

Este posibil, ca mișcarea argintului demonetizat, venind din alte țări, să mai încetinească: în orice caz, scăderea prețului argintului pare a fi descurajat vânzările argintului demonetizat în Franța; dar, în afară de acest fapt, nu se observă nici un alt factor imediat, care ar fi susceptibil să provoace o mișcare „à la hausse“ în ceceace privește prețul acestui metal.

Un alt factor, care pare a-l fi pierdut din vedere în legătură cu discuțiunea cauzelor accesorii ale scăderii prețului argintului, este augmentarea valorii aurului, sau în alți termeni căderea generală a nivelului prețurilor în aur.

Trebuie să admitem, că scăderea prețului argintului a depășit binișor scăderea prețurilor celorlalte mărfuri. Dar această scădere se traduce, mai mult chiar decât ne-am putea închipui, printr'o tendință generală de depresiune a prețurilor. Dupăcum remarcă „Journal of the Irish Institute of Bankers“, situația e foarte serioasă în ceceace privește China și celelalte țări orientale, în cari comerțul pare a fi într'un mod grav atins. Cu toate că exportul acestor țări a cunoscut o activitate trecătoare, scăderea serioasă și prolongită a prețului argintului, nu poate fi decât dezastruoasă pentru schimbul lor, și, la sfârșitul tuturor, ea va provoca un grav prejudiciu comerțului lor.

Valoarea în streinătate a telerului de Shanghai și a Dolarului de Hongkong, după cum am spus-o deja, urmează mai mult sau mai puțin, fluctuațiunile în prețul argintului și, cum China trebuie să dea din ce în ce mai multă monedă de a sa în locul valorii aurului și pentru a-și plăti prețul importului său, puterea sa de cumpărare în afară va fi forțamente micșorată pentru un timp oare care.

În plus: reacțiunea scăderii prețului argintului și al schimbului chinezesc se va repercuta în mai multe direcțiuni, ea se va repercuta și asupra țărilor cu cari China are legături comerciale. Un exemplu evident ni-l servește industria textilă britanică, care, de câțiva ani, și-a văzut micșorată într'o proporție îngrijorătoare cumpărările, pe cari i le făceau țările din Extremul Orient.

Chestiunea argintului a avut deasemenea o influență dintre cele mai deprimante asupra pieții celorlalte produse europene, în special asupra țesăturilor de lână și de mătase artificială.

După-cum am mai spus și mai înainte, sunt puține semnele, în momentul de față, cari să dea speranța unei augmentări importante a cererii, care să poată aduce o urcare a prețului argintului. Dar am vorbit despre întrebuintărea argintului la fabricarea filmelor de cinematograf. Această întrebuintăre, fără a ține seamă de posibilitățile de creștere ale ei, va putea compensa foarte puțin celelalte pierderi suferite pe piață. Totuși acesta este un simpton dintre cele favorabile; un al doilea se găsește în faptul, că industria lucrurilor de artă se comportă în mod favorabil pentru argint în general. Industria lucrurilor de artă se folosește mai noui în mari cantități de acest metal, așa cum nu o făcea de altfel mai anii trecuți. Astăzi însă fabricanții de obiecte de argint lucrează mult mai multe lucruri din argint masif; mai anii trecuți aceste obiecte erau fabricate dintr'un metal oarecare, și erau suflate numai cu praf de argint. Deasemenea se poate nădăjdui, că țările europene, precum și altele, vor începe, conform legilor lor monetare, să bată monedă divizionară din argint. Toate descoperirile cari se vor putea produce în această direcțiune vor contribui să mențină și, se speră, să ridice chiar prețul argintului; dar mai sunt și țările mari consumatoare de argint din Extremul Orient, cărora producătorii acestui metal trebuie să le înlesnească o ameliorare a situației, ceea ce va încuraja comerțul și industria și va augmenta ca urmare cererea metalului alb.

În lipsa acestei eventualități, pare că singurul remediu pentru situația actuală va fi o formă oarecare de cooperare internațională pentru reglementarea producției și a distribuției argintului în lume.

În condițiunile actuale, negocierea produselor minelor de argint reprezintă o problemă foarte serioasă. O anchetă făcută în anul 1903 asupra cauzelor cari au provocat scăderea prețului argintului în această epocă, a demonstrat, că cele două elemente principale ale nefastei depreciere erau următoarele:

1. că argintul, nefiind în mare parte decât un sub-produs (un produs secundar) nu putea avea un preț de stabilitate absolută;

2. că metodele de cumpărare și de vânzare ale argintului aveau o tendință de a face să cadă prețul acestui metal.

Poate fi util prin urmare, să arătăm în ce fel se fac vânzările și cum se fac cumpărăturile de argint.

Cei mai de seamă vânzători sunt marii turnători americani, cari au obiceiul să vândă argintul pe prețul pieții din Londra și să cumpere în acelaș timp o cantitate corespunzătoare de mineral la un preț ecnivalent; decât, în ultimul timp, această practică a fost părăsită, din cauza schimbărilor, cari s'au produs pe piața New-York ului dela războiu încoace. Turnătorii obțin dela mineri, sau mai bine dela proprietarii de mine, o sumă determinată în aur pentru fiecare tonă de mineral, spre a face față cheltuielilor de tunătorie și de desfacere. Astfel, dupăcum vom vedea mai departe, sunt două prețuri cotate la Londra: un preț pe bani gata, și un preț pe termen pentru argintul livrabil în decurs de două luni. Prețul pe bani gata se aplică argintului livrabil în decurs de o săptămână; iar prețul la două luni este acela, pe care îl preferă turnătorii, pentru că — două luni — acesta este timpul necesar pentru extragerea argintului din mineralul, pe care îl cumpără dela proprietarii de mine.

White, în al său „Manuel de l'Argent“, explică, că dacă un turnător cumpără 1000 de tone de mineral conținând... zicem, 20 uncii argint de tonă, el vinde, în aceeaș zi în care a încheiat contractul pentru mineral, conținutul în argint al acestui mineral, zicem 20.000 uncii livrabile în decurs de două luni. Dacă se produce o întârziere în procesul de extracție al argintului, el cumpără din nou 20.000 uncii, la data scadenței, sau diferența de greutate care îi lipsește, și revinde aceeaș greutate de argint livrabil în decurs de două luni.

Fără de tradițiile de atâta vreme respectate, este greu a prevedea ce avantagii s'ar putea realiza de pe urma unei cooperării internaționale, proiectate pentru reglementarea prețului argintului. Îndrăsnim chiar să mergem mai departe și să afirmăm: nu se poate aștepta dela această idee decât un rezultat minimal, sau chiar nici unul, dacă considerăm ce s'a petrecut în principalele țări din lume, în cari în decursul războiului și după războiu, s'a recurs la proceduri antieconomice de stabilizare forțată, sau la un control al schimbului și al prețurilor diferitelor mărfuri. Îndatăce i se redă târgului libertatea, prețul își recapătă nivelul său normal.

În ceea ce privește producțiunea, noi revenim astăzi la o situație, pe care am cunoscut-o înainte războiului, când piața argintului se afla în fața unei scăderi continue a prețurilor. Din nou, minele regulate au fost abandonate.

Astfel în Mexic unele mine cari extrag minerale neconținând decât puțin argint au trebuit să fie închise, iar în celelalte mine un mare

număr de muncitori au fost concediați. În altele, iarăși, se fac mari eforturi pentru a face față scăderii prețurilor prin adoptarea metodelor de extracție pe bază științifică, prin economii de exploatare etc. Față de beneficiile micșorate pe care le realizează minele de argini, este posibil, că în anul 1930 producțiunea însăși să se micșoreze.

Acum, în ceea ce privește cumpărarea și vânzarea argintului, am spus, că New-Yorkul a devenit, în decursul ultimilor ani, un târg mult mai important pentru vânzarea argintului din mine, și că perspectivele sale s'au lărgit în mod considerabil. Totuși New-Yorkul, el însuși, continuă să depindă în mare parte de Londra, și legăturile sale cu piața argintului din Londra sunt foarte strânse.

Cum Londra este aceea, care deține cele mai multe partide de comerț cu Extremul-Orient, putem spune, că Londra continuă să rămână principala piață a argintului.

Negocierile argintului la Londra se fac pe baza unciei standard la titlul de 0,925 și prețurile sunt cotate în „pences” și fracțiuni de „penny” de o uncie standard.

Prețul se cotează zilnic la Londra.

Fixarea prețului argintului are loc în fiecare zi la ora 1⁴⁵, cu excepția Sâmbetei, când prețul este fixat la orele 11⁴⁵.

Prețul pieții îl fixează patru curtieri: Mocata & Goldsmid, Pixley & Abell, Sharps & Wilkins și Samuel Montagu & Co. La reuniunea lor zilnică acești curtieri compară cantitățile de argint, pe cari le au pentru vânzare sau pentru cumpărare, și fiecare curtier poate face cunoscut care este excedentul poziției sale proprii ca vânzător, sau cumpărător la un preț anumit.

Primul lucru care se face este cercetarea pentru a se stabili dacă prețul din ajun trebuie schimbat sau nu. Dacă ofertele sunt insuficiente pentru a satisface cererile de cumpărare, prețul este ridicat până când ofertele se găsesc la un nivel egal cu cererile. Dacă ofertele la prețul din ajun depășesc ordinele de cumpărare, se echilibrează cu oferta.

În general, se poate spune, că această metodă permite o stabilire echitabilă a prețului argintului între vânzătorii și cumpărătorii, pentru contul cărora operează curtierii.

Pe piața Londrei există două feluri de prețuri pentru argint: un preț curent, care se numește „ready”, sau „spot”, iar celălalt, prețul argintului pe termen, care se numește prețul „forward”. Cel dintâi se aplică argintului livrabil în decurs de două luni dela data încheierii contractului de cumpărare.

Deosebirea între cele două prețuri depinde de diferite circumstanțe.

Cererea susținută pentru argintul livrabil în decurs de două luni poate imprima prețului „forward” un avans reprezentând o primă egală cu pierderea de interese.

Curtajul pentru cumpărările de argint este de $\frac{1}{8}\%$; și cum vânzătorul nu plătește nimic, diferența între cumpărător și vânzător nu este niciodată mai mult de $\frac{1}{8}\%$.

Între curtieri curtajul e înjumătățit. Astfel, un curtier vinde unui alt curtier la $\frac{1}{16}\%$ și cumpără dela un alt curtier la $\frac{1}{16}\%$.

În afară de livrări imediate, sau pe termen, se mai pot încheia contracte pentru livrări la Londra, după cum o cer necesitățile vânzătorilor sau ale cumpărătorilor.

Pentru a putea fi livrat pe piața din Londra, argintul trebuie să aibă un titlu de 0,996 până la 0,999 argint curat. Cele mai multe lingouri de argint cumpărate, sau vândute la Londra, au o greutate variind între 1100 și 1200 uncii „troy”.

După cum am spus, piața americană a argintului lucrează foarte strâns cu piața argintului din Londra. Piața argintului la New-York se deschide la 9 ore dimineața, se închide la 5 ore după masa și la 1 în ziua de Sâmbătă. Aci nu se cotează nici un preț fix pe baza cărui să se facă negociațiunile. Afacerile se fac pe baza unei concurențe nelimitate; comercianții de metal cumpără și vând pe un termen care nu impoartă, fie imediat, fie pe un termen, care poate ajunge chiar și până la un an. Prețul se stabilește în „cents” americani pentru o uncie „troy” de argint cu un titlu de 0,999 argint curat pentru New-York, San Francisco și pentru livrările americane și în lire sterline de uncie cu titlul de 0,925 argint curat pentru livrările din Londra.

De fapt, stocurile de argint din New-York variază între 500.000 și 3 milioane uncii și sunt expediate cu cel dintâi vapor care pleacă.

La New-York numai lingourile de argint cu titlul de 0,999 argint curat, cântărind 900 până la 1200 uncii sunt acceptate pentru livrare.

Curtajul e de $\frac{1}{16}$ „cent” pentru o uncie „troy” cu titlul de 0,998 și este plătit întotdeauna de vânzător.

Expedierea argintului dela New-York la Londra se face în fiecare Sâmbătă.

Ne dăm seama așadar, că afacerile de pe piața New-Yorkului diferă mult de acelea de pe piața Londrei: Aci nu există prețuri fixate — târgul e deschis de dimineața până seara — și prețurile variază urmând fluctuațiunile cererii și ale ofertei.

„Industria Aurului“

Societate anonimă, ABRUD.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai societății anonime „Industria Aurului“, în Abrud, se convoacă prin aceasta la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în ziua de 30 Octombrie 1930, la orele 10 a. m., iar în caz de neconstituire, în ziua de 8 Nov. 1930, la orele 3 p. m., la sediul societății, eventual în continuare la uzina „CONCORDIA“ cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de administrație și a Comitetului de cenzori, Bilanțul anului de gestiune 1929 și hotărâre cu privire la pierderea arătată în bilanț;
3. A decide asupra întregirii celor 8 locuri vacante din Consiliul de administrație;
4. A decide asupra întregirii alor 3 locuri de membrii vacante în Comitetul de cenzori;
5. Fixarea jetoanelor și a diurnelor;
6. Eventuale propuneri făcute în cadrul statutelor;

Abrud, la 12 Septembrie 1930.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

Notă: Acțiunile se vor depune în sensul articolului 12 al statutelor la Cassa noastră, la toate băncile membre ale „Solidarității și la „Banca Minelor“ în București.

Active.		Bilanțul la 31 Decembrie 1929.		Pasive.	
	Lei b.				Lei b.
173 Cassa numerar	282.841.47			1 Capital social	10,000.000.—
11 Acționari	212.350.—			223 Spese de fondare	45.107.01
22 Teritorii miniere	5,900.000.—			246 Rescumpărări de părți	75.780.25
28 Imobile	670.000.—			211 Diverși creditori	16.113.90
65 Galerii și puțuri	1,050.000.—	7,620.000.—		135 Corespondenți	6.538.330.20
23 Clădiri	1,700.000.—				
62 Linia industrială	410.000.—				
227 Instalația electrică	1,480.000.—				
76 Mașini	2,780.000.—	6,370.000.—			
225 Unelte și utensilii	160.000.—				
35 Mobilier	52.000.—	212.000.—			
202 Avansuri		614.50			
214 Pierdere pe anii 1923—1928	2,666.753.04				
Profit pe 1929	689.227.65	1,977.525.39			
		16,675.331.36			16,675.331.36

Debit.		Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	Lei b.				Lei b.
146 Materiale	1,607.812.50			237 Aur	7,029.261.25
230 Interese	1,808.558.10				
248 Plata muncitorilor	2,129.004.—				
252 Salarii	193.065.—				
251 Jetoane și diurne	145.099.—	2,467.168.—			
189 Chirie		8.800.—			
239 Impozite		305.941.—			
243 Cheltueli generale		138.029.—			
233 Porto		3.725.—			
Profitul anului 1929	689.227.65				
		7,029.261.25			7,029.261.25

Abrud, la 31 Decembrie 1929.

Dr. Candin David m. p., director administrativ.

Ionel David m. p., casier-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Alexandru Borza, m. p. președ. Dr. Stefan C. Pop m. p. Dr. Zosim Chirtoș m. p. Dr. Pop m. p. Dr. Bologa m. p.
Dr. Mircea C. Pop m. p. Dr. Victor Stanciu m. p. Dr. Iuliu Chiș m. p. Dr. G. David m. p. N. David m. p. Ing. Damian David m. p.

S'a controlat și aflat în consonanță cu registrele societății și exact.

Abrud, la 28 Iulie 1930.

Dr. A. Chiffa m. p., Ioan Fodorean m. p. Dr. Macaveiu m. p. Damian Pop m. p. Traian M. Gomboș m. p. Ing. L. Borza m. p. expert contabil.